

- Sağlık hizmeti etik kurallarının ana kuralı, sağlık hizmeti veren kişinin daima hastanın iyiliğini gözeterek ve yararını düşünerek davranmakla yükümlü olduğudur. Bütün sağlık çalışanları ahlaki olarak profesyonel meslek kuruluşlarının koyduğu standart ilkelere uymakla yükümlüdür. Geçerli bir mazeretleri olmadan, mesleki ilkelere uymaz, bu ilkelere saparlarsa yetkililerini kötüye kullanmaktan suçlu bulunur.

- Sağlık personelinin kendi etik kurallarına sahip çıkması gerekir. Bu kurallar, meslek grubu içinde belli bir disiplin ortamı sağlar. Sağlık personeli, hastanın temel insani değerlerini bilerek insanlık onurunu, gizliliğini ve kendi kararlarını koruyacak biçimde hareket etmemelidir

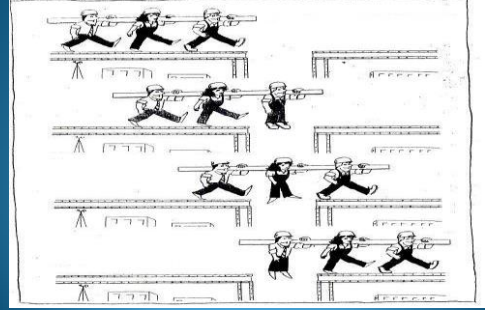
- Sağlık Ekibi Üyeleri
 - Doktor
 - Eczacı
 - Diş Hekimi
 - Hemşire
 - Ebe
 - Fizyoterapist
 - Diyetisyen
 - Psikolog

- Anestezi teknisyeni
- Laboratuar teknisyeni
- Acil Tıp teknisyeni
- Radyoloji teknisyeni
- Çevre Sağlığı teknisyeni
- Tıbbi sekreter
- Diş teknisyeni
- Ortopedi teknisyeni

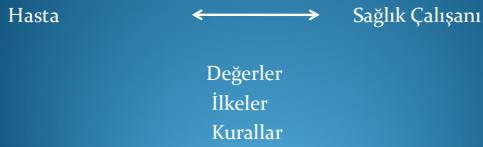
Ekip çalışması

- Sağlık ekibi, hekim, hemşire, diyetisyen, fizyoterapist, psikolog ve sosyal hizmet uzmanları, acil tıp teknisyeni, anestezi teknisyeni ve diğer sağlık personellerinden oluşur. Bu sağlık ekibinin bir özelliği, hizmet verirken doğrudan ve yüz yüze etkileşim içinde bulunmasıdır. İdeal bir sağlık ekibi, hasta ve ailesi ile olan ilişkilerinde ortak amaçlar hedeflemiş ve bir bakım planı geliştirmiştir.

Ekip çalışması

Hasta – Sağlık Çalışanı İlişkisinde Etik Yükümlülükler

Yasal yükümlülükler / Etik yükümlülükler

Etik ilkelerin yüklediği etik ödevler - 1

1) Özerkliğe Saygı İlkesi:

- Bireyin kendi hakkında karar vermesine olanak tanıma ödevi,
- Özerkliğini koruma/yükseltme ödevi,
- Hastalığı ve tedavisi hakkında aydınlatma ödevi,
- Gönüllülüğü gözetme ödevi,
- Kansersiz bir hastaya yararlılık ilkesi gözetilerek hastalığı söylenmediğinde, hastaya doğru söyleme ve aydınlatılmış muvafakat ilkelerine, dolayısıyla tüm bu ilkeleri içinde barındıran "özerkliğe saygı ilkesi"ne uyulmamış olacaktır.

2) Zarar Vermeme İlkesi:

- Zarardan kaçınma ödevi,
- Zararı önleme ödevi,
- Olası zararları öngörme ve ortadan kaldırma ödevi,

3) Yararlılık İlkesi:

- Yararlı olma ödevi,
- Yararlı olanı gözetme ödevi,
- Elde edilecek yarar ile verilecek zarar tarafsızca tartma, dengeleme ödevi
- Bir örnekte ise, sağlık için ayrılan paranın nasıl kullanılacağına karar verilmesinde de bu teoriden yararlanır. Çok sayıda insanı etkileyen bir hastalığın araştırılması için para ayrılması, az sayıda kişiyi etkileyen bir hastalığın araştırılması için para ayrılmasından daha önemlidir

- Sağlık çalışanının birinci görevi; bireyin sağlık, esenlik ve güvenliğini koruma ve geliştirmedir. Bu yüzden hastasına zarar vermektan kaçınma zorunluluğu ve bu zorunluluğa temel oluşturan ilke, yararlılık ilkesidir

4) Adalet İlkesi:

- Adil olma,
- Doğru olanı yapma,
- Tıbbi kaynakları adil paylaşırma,
- Tıbbi kaynakları etkin kullanma (nafile kullanılmasını önleme)

Etik Ödevler Yaratan Etik Haklar

- 1) Sağlık kaynaklarından yararlanma hakkı
- 2) Tedavi hakkında karar verme hakkı
- 3) Aydınlanma hakkı
- 4) Sırlarının korunmasını bekleme hakkı,
- 5) Mahremiyetinin korunmasını dileme hakkı,
- 6) Sağlık hizmetlerinden eşit yararlanma hakkı,
- 7) Kaynaklardan adil pay alma hakkı
- 8) Hakkaniyetli /Tarafsız - Önyargısız davranılmayı bekleme hakkı, gibi.

➤ Aydınlatılmış Onam İlkesi

- Hastaya tıbbi bilgilerin doğru ve yeterli biçimde açıklanmasını isteyen ilkedir. Bu ilkenin gerçek bir aydınlatılmış onam olması için hastaya verilmesi gereken bilgilerin açıkça verilmiş olması, bilginin anlaşılır olması, hastanın gönüllü ve bunların sonunda hastanın onam vermiş olması gerekmektedir

➤ Adalet İlkesi

- Bu ilke, tıbbi kaynakların ihtiyaca göre dürüstçe ve hakça paylaşılmasını gerektirmektedir. Bu ahlaki ilke ile tedavi ve bakımda, kullanılan araç gereç ve teknik donanım kaynakları, hastanın bireysel gereksinimleri belirlenerek eşitlik ilkesine uygun olarak dağılımı sağlanır
- Dünya Tabipler Birliği (DTB)'nin Lizbon Hasta Hakları Bildirgesi, hastalar arasında ayırım yapmanın kabul edilebilir tek kısıtının, hastaların tıbbi ihtiyaçlarına göre olduğunu vurgulamıştır.

- Hemşire veya diğer sağlık personeli bakmakla yükümlü oldukları hastalar arasında adil bakım yapmakla sorumludur.

➤ **Dürüstlük ve Doğruluk İlkesi**

- Bu iki ilke, hasta ve ailesine gerçeği söyleme, dürüst olma, yalan söylememe zorunluluğunu getirir. İnsanlar kendileri hakkındaki gerçeği öğrenmeye ve yalan söylenilmemesi hakkına sahiptir.
- **Sadakat / Sözünde Durma İlkesi**
- Bireyin kendisi dışında birine inanma, sadık kalması anlamında kullanılan ahlaki bir ilkedir. Verilen sözün tutulması sağlık personeli ile hasta ilişkisinin güven ortamında olmasını sağlar.

➤ **Sır Saklama İlkesi**

- Sağlık personeli, sağlık bakım kurumunda hastalar hakkında öğrendiği tüm bilgileri gizli tutmak durumundadır.

➤ **Gerçeğe Uyuma İlkesi**

- Ahlaken ve yasal açıdan gerçeğe bağlılık ilkesidir. Sağlık personeli bu ilke ile akılcı, gerçeği araştıran ve hizmeti belgeleyen davranışlarla doğruya yönelir. Sağlık personeli mantığına sığmayan herhangi bir olayı sorgular, sorularına tatmin edici bir cevap bulana kadar araştırır, gerçekliğine inandığı bilgileri savunur ve gerçeği ispatlamaya çalışır.

İLETİŞİM

- Düşünce, bilgi ve görüşlerin konuşma, yazı ve resim gibi semboller kullanarak paylaşımı ve
- Aktarımıdır
- **İLETİŞİMDE**
- Beden dili %60
- Ses tonu %30
- Sözler %10

• **İLETİŞİM MODELLERİ**

• **Ataerkil Model:**

- Kararı sağlık personeli verir ve hastaya kabul ettirir.

- **Bilgilendirici Model:**

- Sağlık personeli hastaya teknik bilgileri verir.

- **Açıklayıcı Model:**

- Sağlık personeli olası müdahalenin yararları, tehlikesi vb konularda bilgi verir ve hasta onaylar.

- **Görüşmecî Model:**

- Sağlık çalışanı ve hasta birlikte karar verirler .
- Sağlık çalışanı hastayı bilgilendirir, danışmanlık verir ve seçimi hastaların yapmasını sağlar.
- İstenilen model budur. Güç paylaşılmıştır ve arada bir ortaklık vardır.

Etik Sorunlar ve Etik Karar Verme

- Sağlık çalışanları, mesleklerini uygulaması esnasında karşılaşılan etik sorunlarda belli bir karara varabilmek için zor bir süreç yaşar. Etik sorun meydana getiren her olay kendine özgü koşullar ve gereklere sahiptir. Dolayısıyla etik ilkeler her olayda farklı ifade edilir. Bu durum, etik sorun çözümünde son derece dikkatli olmayı gerektirir.

- Sağlık Personeline Etik İlkeler Geliyor
- Sağlık Meslekleri Kurulu Yönetmeliği Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Yönetmeliğe göre oluşturulacak Sağlık Meslekleri Kurulu, mesleğini yaparken neticesini öngörerek veya görevinin gereklerine aykırı hareket ederek veyahut ihmal veya gecikme göstererek ağır özürsüzlük veya ölüme sebebiyet verenleri **1 yıldan 3 yıla**, ağır derecede olmayan özürsüzlüğe sebebiyet verenleri ise **üç aydan bir yıla kadar meslekten geçici süreyle men edebilecek.**

- Mesleğinde yetersizliği tespit edilenlerle dikkatsizlik ve özensizlikle ölüm veya sakatlığa sebep olanlar, teorik veya pratik yeterlilik eğitimine tabi tutulabilecek. Eğitim sonunda yapılacak sınavda 60 alanlar başarılı kabul edilecek. Sınavda başarılı olan sağlıkçı mesleğini icra etme hakkını yeniden kazanacak.

Mesleki yetersizliğinden dolayı kendi uzmanlık dalında görev yapamayacağına karar verilenler uzmanlık öncesindeki mesleğini yapabilecek.

